

MUSICAL DIARY

The P.B.S. Orchestra in the "Music Calling" programme on Tuesday gave a first performance of Joseph Gruenthal's piano concerto, with the composer as soloist. Gruenthal writes what is known as "modern" music and which is generally shunned by the average listener and consequently by many interpreters all over the world. It is an old and by no means pleasant story but to put the blame entirely on the indolence of the public would be unfair. The reasons for the constant cold shouldering of modern music are many, but the main cause lies in the structural and harmonic complexity of the contemporary compositions, understandable only after frequent hearings. The audible sigh of relief in the hall when, after Gruenthal's concerto, the orchestra sounded the first bars of Mendelssohn's "Italian" symphony was sign of the preference for the easy and the familiar. There is, unfortunately, hardly a solution of the problem, unless the prospective audience agrees to undergo a thorough preparation in advance of the real performance be it in the form of lectures or attendance at public rehearsals or other methods to the same effect. This, in other words, means work before a possible pleasure, and therefore a goal difficult to attain.

Gruenthal's concerto belongs first heard by the average member of the audience, to the more intelligible kind of modern music. The composer still considers the piano too much as a percussion instrument, but less so than in his earlier works, which were written in the spirit of the sulphurous twenties, when it was considered "unorthodox" and bad manners to show any emotion. There are genuine elegiac passages and in general a hesitant tendency, away from austerity. The quick movements are

propulsive and eloquent and the score, it goes without saying, is of excellent designs and craftsmanship.

Appreciation is due to Mr. Schlesinger for a fine performance of Mendelssohn's "Italian" symphony.

"Music Calling" recently sponsored a recital by Mrs. Koerber-Levontin, but the reviewer was unable to attend.

The "Music of the Allies" broadcast on Wednesday contained Polish and French piano music, cleanly and subtly delivered by Hanna Kanel.

On Thursday afternoon the P.B.S. Strings played "Forgotten Masterpieces," a very charming suite by Bridgewater, based on pieces by pre-classical composers, which have sunk into virtual oblivion.

R. da C.

22/4/45 "הארץ"

על הקונצרטים הסימפוניים בראדו הא"י

במדור זה היה היכר לפני זמן מה על הקונצרט לפסנתר ותזמורת סימפונית ליוסף גרינטל. קונצרט זה בוצע ביום ג' לפני שבועיים ובעצרת התזמורתית אשר את הרושם, שנחבל עם שמיעתו לפי פסנתר בלבד. בא"י חיים אנו מהבחינה המוסיקלית חיים מבודדים. חסרים אנו קשר אמיץ עם מרכזי העולם הגדול, כמו לונדון או ניו יורק או מוסקבה. חובבי המוסיקה בארץ עוקבים אחרי כתבי-העת המוסיקליים האנגליים האמריקאיים והרוסיים אבל את הציירות החישוביות שנוצרו בשש השנים האחרונות אין אנו מכירים כאן כמעט לגמרי. חוץ מציירות כגון הסימפוניה מספר 7 לשוס' טקוביץ ועוד דברים מעטים. חוסר הקשר הזה בין מוסיקאינו ובין מוסיקאי העולם משפיע לרעה על יוצרנו, היושבים כאילו מחוץ למחנה ללא מגע עם אחיהם לצליל, בלי לגשום את אוירת החיים המוסיקליים בעולם הגדול, בלי להכיר את השאיפות הכוונות הרעיונות החדישים וכו'. קומת פוירטור אי"י יוצר בבידוד, אפילו במסגרת שלנו בודד הוא וכל אחד הולך בדרכים משלו ללא קשר עם האחרים, ללא מגע קרוב בין אחד למשנהו — דבר שבמשך תקופה מסוימת יוצר אסכולה. גרינטל הוא אחד הבודדים הללו, היוצר בחדרי חדרים. הוא בן האסכולה המוסיקלית, שקמה באירופה אחרי מלחמת העולם הקודמת, האסכולה שהתנגדה לכל רחשנות מיותרת ושאפה להביע את קצב התקופה הסוערת בהרמוניות נועזות, בויתור על "שירתיות" בנושא, בהתגברות על כל מה שהיה מקורב לדי האמות של רגש ורטט נפשי. אין אנו מכירים, כאמור, הרבה ממה שיוצאי האס' כולה הזאת יצרו בשנים האחרונות, בשנות הרת עולם אלה. אבל מה שהגיע אלינו העיד על שינוי ערכי רציני על חזרה דוקא לאותם הגורמים שאסכולה זו לעגה להם — כי הם "סנטימנטליים", פה ושם מופיעה ביצירות החדישות נעימה לבבית שאינה מתפתחת, משום שיוצרה כאילו מתביש להביע את רגשותיו בפומבי. יש שינוי כזה גם בקונצרט הגיל ליוסף גרינ' טל, אף שהנושאים המוסיקליים עדיין הם קצרי נשימה. לזכותו של המוסיקאי הזה יש לומר, כי הוא מגלה ביצירותיו יכולת ניכרת בשליטה בטכניקה של הקומפוזיציה וגם טעם נאה בתזמור.

MUSICAL DIARY

JOSEPH Gruenthal's Piano Concerto (1945), with the composer as soloist, was the main work in Kol Israel's weekly concert last Wednesday, conducted by Hanan Schlesinger.

Mr. Gruenthal is the most daring of our composers. He is rhythmic and his bold harmonies sometimes relate to Stravinsky and at others have the characteristic Schoenberg influence. He always has something to say in an engaging manner; he is a craftsman and a master of form. In particular, his solos for strings are always striking.

Listening to Gruenthal's compositions invariably conjures up in my mind the beauty of ice-ferns. He has a restrained melancholy and his work leaves the impression of a personality.

The broadcast began, appropriately enough for the Maccabiah that day, with the overture to Handel's "Judas Maccabeus." It concluded with a reliable performance of Haydn's "Drum-Roll" Symphony.

better equipped than for the Germans.

Navit's printed programmes always suffer from an abundance of inexcusable misprints or mistakes. This time we had Shopin twice and Moments musical apart from numerous literal errors. And why must they always quote dated reviews about well-known local artists?

Unfortunately this recital coincided with what seemed an interesting broadcast by the pianist Tania Gould. Her programme included Hindemith, Prokofieff, Khatchaturian and Samuel Gould.

New Pianist

Mlle. Sonia Valine, a new immigrant from Belgium, made a good impression in her broadcast last Monday of piano music by the 18th century Flemish composer, Fesch, and by Bach and Kabelevsky. The last's First Sonata, unmistakably influenced by Ravel, was especially well treated by Mlle. Valine's gentle touch.

FRANGO

"FORUM" 20/4/45

Joseph Gruenthal appeared both as composer and pianist in Tuesday's (10.4.) concert of the P.B.S. Orchestra under Hanan Schlesinger's direction. Beginning with Mozart's "Don Giovanni" — Overture of great and inexpressible beauty (and well played too) we heard the soloist's Concerto for Piano and Orchestra of which this was the first performance. At heart Mr. Gruenthal is a scholar and the cast of his mind seems cerebral rather than emotional. Without a very strong inventive impulse to invention he has written a work that is none the less attractive and pleasing in its epigrammatic quality. The scherzo was the part of the concerto in which he best treated the piano as an instrument while in the other parts it figured rather as an "obligato". I least liked the slow movement which sounded as if composed from bar to bar and smelt of the factory. The work as a whole is neither bold nor strong but it is an experiment that will attract by its conscientious and honest effort. It was given an excellent performance and the soloist rendered his part with brilliance. The concert ended with the gentle flow of Mendelssohn's "Italian" symphony, enchanting music which was given a warm and lively rendering by the conductor and the orchestra.

"Forgotten Masterpieces" arranged by Leslie Bridgewater and played by the P.B.S. String Ensemble on Thursday (12.4.) was an example of what can be done with music artistically arranged and properly rendered.

הפסנתרן המהפכר יוסף גרינטל

שבת השחילה התזמורת הא"י במחנה
ה"קונצרטים המיוחדים" יצירה של מחבר
מקומי. ושוב תושב יציעים. יצירה זו יוסף
גרינטל, פסנתרן, מהפכר ומורה. הקונצרט
ביצע את הקונצרט שלו לפסנתר בהשתתפות
קת המהפכר עצמו ובניצוח המומחה למוסיקה
חידישה מר זינגר. יצירה זו הייתה את מרכז
ההתענינות בצד הפיתוח "ראי צליל" למג
לדון הסימפוניקה לדבוריאק "מן העולם החדש"
דש" וסוגנו באמנות. גם לנו יש "עולם
חדש" בארצנו: חזון העצמאות, תחית ההר-
בות, הכלי השחור. — שינוי-ערכך כזה
בחי אומה עלול להפרות את כח היצירה של
מחברינו ולתת להם רקע אידיאלי לצלילים
לאמנות חדשה. התעוררות לאומית אינה מפ-
ריעה ליוצר, ואף לא הנעימות העממית ערב
עזרתו בנו גדולי הקומפוזיטורים סימפוניתי
למפת. אך יש תוכנו סוג מחברים, "מתבר-
לים" — שעם כל כשרונותיהם אין להם כל
זיקה לכל המתרחש במולדתנו. אין הם פת-
קבים לערכינו הרוחניים, אין הם מעודים
בשפתנו. בספרות ובאמנות שלנו, וכמובן,
שמתמרים הם רק להיות אזרחים מכובדים
של המוסיקה הבינ"לאומית.

בגנונו ותוכן יצירתו של המהפכר הצעיר
יוסף גרינטל משייכים אף אותו לסוג מחבר-
רים זה. אין להכחיש שגרינטל מחונן מכמה
בחינות. החוש האסטטי שלו מונע הימנו פת-
פוט צלילים. ובארבעת פרקי הקונצרט שלו
נשמרת יפה אירתם המיוחדת ללא סטיה מר-
עיון מרכזי. גרינטל אינו מתקשט בניצוח
זרות. ומידה יפה של צניעות מצבצבת ביצירתו
רתו כולה. אולם השיחוף ההדדי בין הפסנתר
והתזמורת אינם ממש. כמות הקולות דלה מדי
ברוב הפרקים מחמת צמצום מוגזם. הפרצוף
ההרמוני של היצירה משתבר לרסיסי תצליל
לים תונים, ואת מקום הנעימות תוקפים צי-
רופי ריטמוס קצרים חולפים כרמוזים. אבל
בעיקר יש למתוח בקורת על האוירה של
"אכזבת העולם" האופפת את היצירה, שמה
על מחבר בעל שאר-רוח להתקרב אל עמו
וארצו כפי שעשו גדולי טובי המהפכרים הער-
למיים. ואין בזה משום "הלאמת" המוסיקה,
כפי שמתבטאים אניני-הדעת. היכן קורטוב
של יהושע, של א"י או הנד"ר ביצירתו של
מר גרינטל...?

שמה לא זו הדרך?
Reno Concert
2.7.46 Tel Aviv

7/1946 ?

הקונצרטו לפסנתר ותזמורת

מאת גרינטאל בוצע על ידי הקומפוזי-
טור עצמו בקונצרט מיוחד. אחד השומ-
עים הביע לפני במלים חריפות את אי-
שביעת דצינו מהיצירה, "חסרת המלודיה".
על הצעתי, להשתדל לשמוע שנית את
הקונצרטו כדי לבדוק את חות דעתו, ענה
בסירוב מחלט. בסירוב זה יש לראות
את הסיבה להתנגדותו של הקהל הרחב
למוסיקה חדישה. המסרב אינו מבין שגם
את בראהמס התחיל להבין רק מפני שאיל-
צדו להקשיב ליצירותיו פעמים מספר. לו
בדרכי המסרב הלכנו, כי אז היינו נשארים
עד היום במסגרת יצירותיהם של באטהובן
וצ'יכובסקי. רק הקשבה נוספת עשויה לק-
חת זמן כאשר היתה התזמורת מזמינה
מספר חסידיים לחזרות, ובאלה היו מסביר
רים את המבנה של היצירה החדשה. ומה
חדלה התזמורת להזמין לחזרות, אולם
הפעם נמצאו ידדים אשר הזמינו מספר
קומפוזיאים לשמוע מפיו של הפסנתרן
הקומפוזיטור מלים אחדות על מבנה הקונ-
צרטו. אין ספק ששעה קלה זו עזרה להנבט
היצירה.

הפרק הראשון בולט בריכוזו. אין בו
מלודיה. רק מוטיב בגבולות של טאקט
אחד משמש חומר לפדק כולו. אבל המר-

טיב חודר לאזון בבהירות רבה. הודות
לריטמוס המענין שלו. התפתחות הפסק מבר-
ססת על עליות וירידות של מוטיב יסודי
זה. ובטבעיות בה מתפתחים קוי העליה
הירידה צפונה ההצלחה של הפרק הרא-
שון. — הפרק השני המסומן בתואר
"סקרצו", מהווה כעין "סאראפאטואו" מר-
בילה. הרוח ההיתולית בפרק הצלילים
מובלסת על יד צירוף כלי התזמורת בחל-
קים שונים של הטאקט. ההפסקות בנגינת
הכלים המלויים מבליטות ביתר שאת את
התנועה הבלתי פוסקת בפסנתר. — לסקר-
צו יש "טריו". לדעתה אין השם טריו
הולם את הקטע הזה. "טריו" מסבנים פרק
שקט ואטי יותר מהא הכא לפני ולאחריה.
אבל הניגוד בין החלקים בסקרצו זה הוא
כה גדול שאין לדבר על טריו. כי אם
על חלק עצמאי. ועצמאיות החלק הזה
היא כה גדולה, שהוא גוול הרבה מההש-
פעה של הפרק השלישי, האטי.

שני הפרקים הראשונים עשו רושם טוב
מאוד. התיזמר נאה, השימוש בחומר מוגר
בל מוסיף ענין. — לא כן שני הפרקים
האחרונים. בפרק השלישי, האטי, חסר
המומנט הלירי. לדעתי צריכים הקומפוזי-
טורים המוותרים מתוך הכרה, על המלודיה,
להמנע מכתבת פרקים אטיים. באלה אי
אפשר בלי מלודיה. וסוף-סוף אין זה הכ-
רחי שבקונצרטו יהיה פרק אטי אמנם זהו
חוק של המוסיקה הקלאסית; אבל פורצי
הגדר אינם נשמעים, כידוע, לחוקים, וטוב
לעשו אם ימנעו מכתבת פרק אשר אינו
לפי רוחם. הקטע האטי בפרק השני דיו
כדי למלא את חובת ההבעה השקטה והשר-
לוח. — בפרק האחרון לא תפסתי את הדי
סוד העממי המורגש בריטמוס. — ואולי
יש לשמוע עוד פעם את הפרק הזה. איני
משתייך אל אלה המתנגדים לחידוש כש-
הוא לעצמו. יסורבים להכירו.
המנצח זינגר, הידוע כמנגינן החידוש
במוסיקה, העביר את הקונצרטו בבטחון
ובעירנות רבה. הודות לו הובלטו נאה
המקומות המקוריים בתפקיד התזמורת
מנשה רבינא הלוח.